

ZAMENICE

U srpskom jeziku zamenice se prema značenju mogu podeliti u nekoliko grupa: **lične, prisvojne, pokazne, upitne, odnosne, opšte, odrične i neodređene.**

Lične zamenice spadaju u grupu imeničkih, što znači da se javljaju samostalno u rečenici. Ove zamenice u genitivu, dativu i akuzativu imaju **enklitike**, tj. nenaglašene oblike, koji se povezuju u jednu akcenatsku celinu s rečju ispred sebe. Imaju sledeću promenu:

JEDNINA					
	1. lice	2. lice	3. lice		
N	ja	ti	on	ona	ono
G	mene, me	tebe, te	njega, ga	nje, je	njega, ga
D	meni, mi	tebi, ti	njemu, mu	njoj, joj	njemu, mu
A	mene, me	tebe, te	njega, ga, nj	nju, ju, je	njega, ga, nj
I	mnom(e)	tobom	njim(e)	njom(e)	njim(e)
L	meni	tebi	njemu	njoj	njemu

MNOŽINA					
	1. lice	2. lice	3. lice		
N	mi	vi	oni	one	ona
G	nas, nas	vas, vas	njih, ih		
D	nama, nam	vama, vam	njima, im		
A	nas, nas	vas, vas	njih, ih		
I	nama	vama	njima		
L	nama	vama	njima		

Povratna zamenica sebe, se ista je za sva lica i za sva tri roda. Pošto se uvek odnosi na subjekat, ona nema nominativ.

G	sebe
D	sebi
A	sebe, se
I	sobom
L	sebe

Prisvojne zamenice iskazuju pripadnost nekog pojma jednom od tri lica jednine ili množine. One su pridevske zamenice, imaju sva tri roda i oba broja i slažu se s imenicom uz koju stoje u datim obeležjima. Kod zamenica muškog roda koje se završavaju na -j u genitivu, dativu i lokativu jednine javljaju se duži i kraći oblici, od kojih su u upotrebi češći potonji.

moj	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	moj	moje	moja	moji	moja	moje
G	mojeg(a), mog(a)		moje	mojih		
D	mojem(u), mom(e)		mojoj	mojim(a)		

A	mojeg(a), mog(a) moj	moje	moju	moje	moja	moje
I	mojim		mojom	mojim(a)		
L	mojem(u), mom(e)		mojoj	mojim(a)		

Na isti način menjaju se i zamenice **tvoj, tvoja, tvoje** i **svoj, svoja, svoje**.

njegov	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	njegov	njegovo	njegova	njegovi	njegova	njegove
G	njegovog(a)		njegove	njegovih		
D	njegovom(e)		njegovoj	njegovim(a)		
A	njegovog(a) njegov	njegovo	njegovu	njegove	njegova	njegove
I	njegovim		njegovom	njegovim(a)		
L	njegovom(e)		njegovoj	njegovim(a)		

njen	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	njen	njeno	njena	njeni	njena	njene
G	njenog(a)		njene	njenih		
D	njenom(e)		njenoj	njenim(a)		
A	njenog(a) njen	njeno	njenu	njene	njena	njene
I	njenim		njenom	njenim(a)		
L	njenom(e)		njenoj	njenim(a)		

naš	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	naš	naše	naša	naši	naša	naše
G	našeg(a)		naše	naših		
D	našem(u)		našoj	našim(a)		
A	našeg(a) naš	naše	našu	naše	naša	naše
I	našim		našom	našim(a)		
L	našem(u)		našoj	našim(a)		

Isti promenu ima i zamenica **vaš, vaša, vaše**.

njihov	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	njihov	njihovo	njihova	njihovi	njihova	njihove
G	njihovog(a)		njihove	njihovih		
D	njihovom(e)		njihovoj	njihovim(a)		
A	njihovog(a)	njihovo	njihovu	njihove	njihova	njihove

	njihov					
I	njihovim		njihovom	njihovim(a)		
L	njihovom(e)		njihovoj	njihovim(a)		

Pokazne zamenice iskazuju blizinu nekog pojma jednom od tri lica jednine i množine. One pripadaju grupi pridevskih. Zamenica **ovaj** se upotrebljava za predmet ili biće blisko govorniku. **Taj** upućuje na blizinu sagovorniku. Zamenica **onaj** ukazuje na to da je nešto udaljeno i od govornika i od sagovornika.

ovaj	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	ovaj	ovo	ova	ovi	ova	ove
G	ovog(a)		ove	ovih		
D	ovom(e)		ovoj	ovim		
A	ovog(a) ovaj	ovo	ovu	ove	ova	ove
I	ovim		ovom	ovim(a)		
L	ovom(e)		ovoj	ovim(a)		

Na isti način menjaju se i zamenice **taj, ta, to** i **onaj, ona, ono**.

U pokazne zamenice ubrajaju se i one kojima se iskazuje kvalitet nekog pojma odnosno njegov kvantitet.

ovakav	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	ovakav	ovakvo	ovakva	ovakvi	ovakva	ovakve
G	ovakvog(a)		ovakve	ovakvih		
D	ovakvom(e)		ovakvoj	ovakvim(a)		
A	ovakvog(a) ovakav	ovakvo	ovakvu	ovakve	ovakva	ovakve
I	ovakvim		ovakvom	ovakvim(a)		
L	ovakvom(e)		ovakvoj	ovakvim(a)		

Istu promenu imaju i zamenice **takav, takva, takvo** i **onakav, onakva, onakvo**.

ovoliki	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	ovoliki	ovoliko	ovolika	ovoliki	ovolika	ovolike
G	ovolikog(a)		ovolike	ovolikih		
D	ovolikom(e)		ovolikoj	ovolikim(a)		
A	ovolikog(a) ovoliki	ovoliko	ovoliku	ovolike	ovolika	ovolike
I	ovolikim		ovolikom	ovolikim(a)		
L	ovolikom(e)		ovolikoj	ovolikim(a)		

Istu promenu imaju i zamenice **toliki, tolika, toliko** i **onoliki, onolika, onoliko**.

Upitne zamenice upotrebljavaju se u upitnim rečenicama kojima se pita za lica, stvari, osobine itd. U grupu imeničkih ubrajaju se zamenice **ko** i **šta**. One nemaju množinu ni obeležje roda.

N	ko	šta
G	koga	čega
D	kome	čemu
A	koga	šta
I	kim(e)	čim(e)
L	kome	čemu

Pridevske upitne zamenice jesu: **koji, koja, koje, kakav, kakva, kakvo, koliki, kolika, koliko, čiji, čija, čije**.

koji	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	koji	koje	koja	koji	koja	koje
G	kojeg(a)		koje	kojih		
D	kojem		kojoj	kojim(a)		
A	kojeg(a) koji	koje	koju	koje	koja	koje
I	kojim		kojom	kojim		
L	kojem		kojoj	kojim		

Kao zamenica **koji** menja se i zamenica **čiji, čija, čije**.

kakav	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	kakav	kakvo	kakva	kakvi	kakva	kakve
G	kakvog(a)		kakve	kakvih		
D	kakvom(e)		kakvoj	kakvim(a)		
A	kakvog(a) kakv	kakvo	kakvu	kakve	kakva	kakve
I	kakvim		kakvom	kakvim(a)		
L	kakvom(e)		kakvoj	kakvim(a)		

koliki	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	koliki	koliko	kolika	koliki	kolika	kolike
G	kolikog(a)		kolike	kolikih		
D	kolikom(e)		kolikoj	kolikima(a)		
A	kolikog(a) koliki	koliko	koliku	kolike	kolika	kolike
I	kolikim		kolikom	kolikim(a)		
L	kolikom(e)		kolikoj	kolikim(a)		

Odnosne zamenice imaju isti oblik i promenu kao upitne, ali im je uloga u rečenici drugačija. Upitne zamenice koriste se u pitanjima, dok se odnosnim zamenicama upućuje na neku reč koja je prethodno bila pomenuta.

upitna zamenica
Koja suknja ti se sviđa?
Kakvu ćeš haljinu obući?

odnosna zamenica
 Kupi suknju **koja** ti se sviđa.
 Obuci haljinu **kakvu** hoćeš.

Opšte zamenice mogu biti imeničke: **svako, svašta**, i pridevske: **sav, sva, sve, svaki, svaka, svako, svakakav, svakakva, svakakvo**, kao i spojevi sa partikulama **ma, god, bilo: ma koji, koji god, bilo koji, ma kakav, kakav god, bilo kakav** itd.

Zamenice **svako, svašta** menjaju se kao upitne zamenice **ko, šta**.

sav	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	sav	sve	sva	svi	sva	sve
G	sveg(a)		sve	svih		
D	svem(u)		svoj	svim(a)		
A	sveg(a) sav	sve	svu	sve	sva	sve
I	svim(e)		svom	svim(a)		
L	svemu(u)		svoj	svim(a)		

svaki	JEDNINA			MNOŽINA		
	m. r.	s. r.	ž. r.	m. r.	s. r.	ž. r.
N	svaki	svako	svaka	svaki	svaka	svake
G	svakog(a)		svake	svakih		
D	svakom(e)		svakoj	svakim(a)		
A	svakog(a) svaki	svako	svaku	svake	svaka	svake
I	svakim		svakom	svakim(a)		
L	svakom(e)		svakoj	svakim(a)		

Ostale zamenice imaju promene koje su već date.

Odričnim zamenicama se odriče prisustvo odnosa, osobine nekog pojma. Imeničke odrične zamenice su **niko** i **ništa**. One imaju promenu kao upitne zamenice **ko, šta**. Pridevske odrične zamenice su: **nikoji, nikoja, nikoje, nikakav, nikakva, nikakvo, ničiji, ničija, ničije, nijedan, nijedna, nijedno**. Menjaju se kao odgovarajuće upitne zamenice koje su im u osnovi.

Kada se ove zamenice kombinuju s predlozima, predlog se po pravilu ubacuje između prefiksa **ni-** i ostatka zamenice:

PREDLOG + ZAMENICA
od + niko
iz + ništa

U PADEŽU
 ni **od** koga
 ni **iz** čega

Neodređene zamenice upućuju na neodređena lica, stvari, osobine, pojave. Imeničke neodređene zamenice su **neko** i **nešto**. One imaju promenu kao upitne zamenice **ko**, **šta**. Pridevske su: **neki**, **neka**, **neko**, **nekakav**, **nekakva**, **nekakvo**, **nečiji**, **nečija**, **nečije**. One se menjaju kao odgovarajuće upitne zamenice.